

Jean Dubuffet

Výtvary, které v sobě měly cokoli skutečně subversivního, byly vždy dokonale zhanobeny a nikdy neměly v kultuře ani to nejmenší místo. Ale spoň donedávna. Dnes je kultura poněkud narušená a vydává se na cestu, která by ji v brzké době mohla dovést do záhuby. Protože si je dobře vědoma devalvace svého směšně konzervujícího postoje (konzervujícího římskou okázalostí), pustila se do vlastní obnovy a začala se pyšnit svým eklekticismem, vědoma si toho, že bude chytřejší učinit si z ducha novosti svého spojení, svěst ho a natrvalo se ho zmocnit. Tak bývá běžně k vidění, jak se kulturní představitelé hlasitě rozplývají nad společnými (a velice podobnými) kvalitami děl Poussinových a Cézannových, Ingresových a Mondrianových. To je však dáno tím, že jde sice o autory novátorské, ale stále ještě bázlivé, kteří si nejsou příliš jisti sami sebou a sami jsou hotovi dovolávat se Poussina či Ingrese. Jen ať přijde doba skutečné subverse, skutečného odhalení, a kultura nebude mít tak snadnou kořist.

Patriotismu bývají přiznávány velké zásluhy, ale pozor, jakému patriotismu? Rozumí se tím duch sbra-

25

tření mezi lidmi pocházejícími z jedné vesnice, s nímž je pojí společné vzpomínky a společné zvyky, jak se s tím setkáváme ve společenstvích, která ostatně většinou bývají nepříliš početná a jen málo zkažená? O tom nemůže být ani řeči. Cílem je naopak patriotismus odosobněný, kolektivní mýtus občanské soutěže ku větší slávě a expanzi příslušného praporu, přičemž se předpokládá, že každý státní příslušník získá svůj díl výhod, které z toho vyplynou. Celkem vzato jde o patriotismus sublimovaný, ideický, v němž už krajané nemají mít jeden druhého rádi a vzájemně si pomáhat, ale naopak by se mezi sebou měli spíše nenávisťně rvát pro větší slávu mystického praporce.

Podobný fenomén odosobnění se projevuje ve vládnoucí představě o kultuře, která je navíc do značné míry podřízena výše popsanému abstraktnímu patriotismu. Cílem je aparát založený na okázalosti a soutěživosti. Nikdo od veřejnosti nečeká, že bude tento aparát milovat a nenuceně jej užívat; to by bylo naopak chápáno jako svatokrádež a neuctivost. Čeká se od ní pouze to, že mu vzdá úctu, že se k němu bude chovat jako k nehmotnému božstvu, proti němuž se nesmí, jak velí blaho národa, nikdo prohřešit.